

Beziëld en beziëlend flamencogitarist

Intens beleëft hij alles wat hij op zijn weg vindt. Jarenlang bespeelde de Nederlandse Spanjekenner en gitarist **Eric Vaarzon Morel** de Europese concertpodia en werkte hij met uiteenlopende grootheden samen. Hij componeert en speelt de muziek voor theaterproducties en is als hoofd- en bijvakdocent flamencogitaar verbonden aan het Conservatorium van Amsterdam. In een vurige, niet te stuiten spraakwaterval doet hij uit de doeken wie er aan de wieg van zijn indrukwekkende carrière hebben gestaan en hoe deze zich zo succesvol heeft kunnen ontwikkelen.

tekst: Harriët Bergsma • beeld: Joost Guntelaar, Frans Schellekens en Eric Vaarzon Morel

Van Paco Peña heb ik
metgezellin 'Gerundino'
overgenomen

“La vida hay que vivirla”

Waarom de keuze voor Flamenco?

“Van jongs af aan speel ik al gitaar. De voorliefde voor flamencomuziek is ontstaan toen mijn moeder als amateur flamencodanseres optrad. Ik was toen een jaar of tien.

Later, toen mijn vader, kunstschilder Wim Vaarzon Morel, in Carré schetsen maakte van artiesten ging ik graag mee. In de coulissen stond ik de oude flamencogezelschappen, die in de jaren zestig de wereld rondreisden, te bewonderen. Vicente Escudero, de beroemde flamencodanser, maakte enorme indruk op mij. De flamencomuziek was een bron van inspiratie voor mijn eigen gitaarspel.”

Maakte gitaarspelen een groot deel uit van je leven?

“Ja, zoals andere jongeren met 15 jaar een krantenwijk nemen, ging ik met m'n gitaar naar de Warmoesstraat om met Spaanse gastarbeiders samen muziek te maken.”

Paco Peña is één van je inspiratiebronnen geweest?

“Toen ik zestien jaar was werd ik uitgenodigd voor het Rencontres de la guitare in Frankrijk en nam deel aan de Masterclass van grootmeester Paco Peña. Daar heb ik veel geleerd over de muziek maar ook over de achtergrond van de flamenco waardoor mijn fascinatie alleen maar groter is geworden. Van hem heb ik mijn metgezellin ‘Gerundino’, zijn gitaar, overgenomen. In die tijd hoorde ik ook Paco de Lucía spelen. Ik was voorgoed verkocht, hij was mijn grote voorbeeld. Toen wist ik ook dat ik naar Spanje wilde.”

Waar ging je naartoe?

“Ik ging op negentienjarige leeftijd naar Madrid. Ik was erg geïnteresseerd in Spanje; de historie, de kunst, ik las Lorca en Borges. Al gauw kwam ik vaak in Cerveceria Alemana aan de Plaza Santa Ana, waar vroeger Hemingway al kwam en dat nog steeds een echt kunstenaarscafé is. Gepensioneerde stierenvechters werkten er als ober en ik kwam in contact met schrijvers en dichters. Het was 1980, de democratische hervormingen kwamen op gang, met voor- en tegenstanders; het verzet tegen het Franco regime speelde nog steeds ondergronds. Ik was er toen de mislukte staatsgreep van Antonio Tejero plaatsvond op 23 februari 1981. Ik las er pas nog een fantastisch boek over, van Javier Cercas ‘Anatomie van een moment’. Heftige tijden. En ik ontmoette muzikanten waar ik mee samen ging spelen, in de kroegen in de Cava Baja in Madrid achter het Plaza Real, maar ook in de Amor de Diós, de grootste flamenco dansschool; ontzettend leerzaam.”

Kon je je weg vinden in de kunstenaarsscene?

“Ik was van huis uit niets anders gewend. Mijn ouders waren artiesten. Het kostte me geen enkele moeite aansluiting te maken, te integreren. Waar ik tegenaan liep was dat Madrid teveel een metropool was. Er werd teveel Engels gesproken. Ik wist dat, als ik alles over Flamenco zou willen leren, ik naar de bakermat zou moeten verhuizen.”

Dus?

“Door Juan Ripollés, bekend kunstenaar, werd ik naar de Carbonería in Sevilla verwezen, dus

Na het succes van de opera ‘El Greco de Toledo’ werkt Eric Vaarzon Morel op dit moment aan ‘De nieuwe wereld van Don Quichot’. Dit theaterconcert belooft een weergaloos spektakel te worden met temperamentvolle flamencozang van Carlos Denia, soulvolle hiphop van Sinna Casita en fenomenaal gitaarspel van Eric Vaarzon Morel. De hartstochtelijke bailaora Raquela Ortega danst de sterren van de hemel. Het oude verhaal van de idealist Don Quichot, die met zijn metgezel Sancho Panza de strijd tegen monsters van zijn tijd aangaat, vertaalt Eric naar het heden; het gevecht tegen de realiteit van de kunstbezuinigingen en - inderdaad - de talloze, het Spaanse landschap ontsierende windmolens.

Te zien vanaf 19 oktober 2011 in verschillende theaters. Voor meer informatie: www.vaarzonmorel.com

na een jaar zei ik Madrid vaarwel en trok zuidwaarts. Sevilla was nog echt een provincie stad in die tijd. Daar moest je Spaans spreken. Met m'n gitaar onder de arm klopte ik aan bij La Carboneria, een kolenschuur boven een kroeg, de ‘Melkweg’ van Sevilla. We speelden, ik leerde ... over flamenco; de bezieling en de historie. Als buitenstaander werd ik opgenomen in de flamencogemeenschap, we voelden elkaar aan. Het was een zigeunerbestaan dat ik leidde, waarin ik een paar jaar ben blijven hangen.”

Ben je in Spanje tot de essentie van de Flamenco gekomen?

“Ja, ik vertel het nu altijd in mijn lessen. Techniek kun je leren maar flamenco moet je ervaren. Je moet naar Spanje en flamenco zien in het licht van de historie en de kunst. En vooral ondergaan in het leven van alledag. Flamenco is een manier van leven: “La vida hay que vivirla”, het leven moet geleefd worden. De melancholie wordt versterkt door de flamenco, je doorleeft het. Het is rauw en direct. Het fungeert als uitlaatklep voor de emoties. De bezieling die je erin kan leggen; het blootleggen van je ziel; ik ervaar het als een bevrijding, loslaten van alles wat spanning oplevert. Dat is de essentie.”

Hoe zie je de toekomst van de Flamenco?

“De muziek wordt onherroepelijk beïnvloed, dus treden er vernieuwingen op. Dat is logisch en eigenlijk altijd zo geweest. Nostalgie zorgt voor de behoefte om de traditie van de ‘oorspronkelijke’ flamenco en dan vooral de zang in ere te houden. Die zal door de muziek van onder andere Camarón de la Isla ook nooit verloren gaan.”

Waarom ben je teruggegaan?

“Ik maak me geen illusies. In Nederland ben ik een groot artiest, maar in Spanje minder. Natuurlijk was het een succesverhaal. Ik heb met de groten gespeeld, de kansen gegrepen, maar in Spanje was de concurrentie te groot. Bovendien kon ik me goed vinden in de hipiecultuur van die tijd in Nederland; iedereen was gelijk, man en vrouw, terwijl in Spanje het machismo me tegen ging staan. Dat is eigenlijk het enige dat me in Spanje tegen is gevallen.”

Wat betekent Spanje voor je?

“Spanje blijft altijd trekken. Ik ga ieder jaar terug. Al jaren leef ik tussen twee werelden. Tijdens mijn muziekstudie heb ik nog een tijdje in het prachtige Toledo gewoond en werd ik gegrepen door het samenkomen van de verschillende culturen. Kerken, synagogen en moskeeën staan daar naast elkaar. De Spaanse cultuur en het buitenleven dat daarbij hoort, maakt het avontuurlijke in me los. In de lente, als de Jasmijn bloeit en die warme geur in de lucht hangt, dan word ik verliefd op alles. Dan vind ik overal romantiek. In de gebouwen, de bergdorpen. In de gedichten van Lorca. Dan sta ik open voor alles wat de zintuigen raakt. Het prikkelt mijn fantasie over de historie, de ontwikkeling in de beschaving van de Romeinen via de Moren naar het heden. Je proeft het in het dagelijks leven. Vooral in Sevilla, dat is echt mijn stad. Terwijl Madrid meer op Parijs lijkt vergelijk ik Sevilla met Amsterdam. De puente de Triana is toch net de magere brug ...”

“Op vakantie in Spanje bezoek ik graag muziekfestivals zoals in Conil en Caños de Meca”

